

prøve, hvad jeg tror, de ville, skal Tiden vise, om der ligger noget i denne Tanke eller ikke."

Saaledes lode det ærede Medlems Ord ved den Lejlighed. Det hele skulde være et Forsøg; vilde Kommunerne ikke, saa vilde de ikke, og vilde Folk ikke, saa vilde de ikke, det blev en ganske frivillig Sag. Nu sagde det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann), som har talt paa Forslagsstillernes Vegne i Aften, at han ikke skulde komme ind paa den Forhandling, der førtes forleden Dag om Fæstespørgsmaalet, og jeg skal heller ikke komme ind paa at repetere de Betragtninger, som den Dag kom frem.

Jeg minder kun om disse Udtalelser, fordi det forekommer mig, at netop den stærke Pointering af Frivilligheden til Forsvar for det Forslag, som forelaa den Dag, er det skarpeste og stærkeste Argument *imod* det Forslag, som foreligger i Dag fra de samme ærede Forslagsstillere.

Thi her er slet ikke Tale om nogen Frivillighed for Kommunerne, her er Tale om at *tvinge* Kommunerne til at overtage Præstegaardsjorderne mod fuld Erstatning og dernæst at *tvinge* Kommunerne til at bortfæste dem.

Det ærede Medlem for Svinninge omtalte selv forleden Dag Muligheden af, at Tiden ikke var inde endnu, men uagtet denne Mulighed altsaa indrømmes fra Forslagsstillerne, og uagtet ikke nogen som helst Kommune har anmodet om en Tvangsforanstaltning som den, dette Lovforslag handler om, saa skulde man altsaa nu gaa til ad Lovens Vej at paatvinge Kommunerne en Opgave af denne Karakter. Det vil altsaa sige, man skulde tvinge Kommunerne til at gøre for egen Regning og Risiko et Forsøg, om hvilket de bedste og varmeste Venner af Kommunefæste dog udtale sig noget tvivlende. Det er jo meget betydelige Jordarealer, man saaledes skulde tvinge Kommunerne til at overtage og tvinge dem til at bortfæste. Min ærede Kollega nævnte nu, hvor stort dette Jordareal er for Tiden, og vi vide jo ogsaa alle, at der rundt om i mange Kommuner er store Præstegaarde. Jeg skal blot tage et enkelt Eksempel. Ude i Skævinge—Gørløse Kommune ligger en Præstegaard, som er paa 131 Tdr. Land og 16 Tdr. Hartkorn. (Fogtmann: Der er noget at tage af!) Der er noget at tage af, det er meget rigtigt, men det er ogsaa en stor Opgave for den Kommune, som faar den paatvungen. (Fogtmann: Det klare de nok!) Ja, det kla-

rer sig nok, siger det ærede Medlem nu i Aften, men forleden Dag var man dog ikke naaet til den faste Overbevisning derom. Da mente man dog, at et lille Forsøg burde der gøres, men ad Frivillighedens Vej.

Se en saadan Opgave for denne Kommune vilde jo forme sig saaledes efter dette Lovforslag, at denne Præstegaards Jorder paa 131 Tdr. Land overtages til fuld Erstatning. Derefter udstykkes den i Brug af forskellig Størrelse. Naar man siger en Middelstørrelse af 10 Tdr. Land, vilde der blive 13 Brug i den Kommune. Saa skulde Kommunen bortfæste dem. Men nu er det meget muligt, at der ikke vil melde sig Fæstere til alle disse Brug. Her er jo ikke Tale om et saadant Forsøg i den enkelte Kommune, her er Tale om en Række Foranstaltninger i en Mængde Kommuner, der skulde gøres temmelig samtidigt over hele Landet, saa at det vilde blive Fæstere i Tusindvis, her vilde blive Anvendelse for. Kommunen skal overtage Jorden, men der melder sig maaske ikke tilstrækkelig mange Fæstere. Saa skal Kommunen drive Jorden selv — Udbygningerne har den Kommission, Lovforslaget opretter, draget Omsorg for ere bortsolgte. Kommunen skal drive Jorden, men den skal drive den med en stadig Forpligtelse til at søge at bortfæste de udstykkede Brug; den Opgave paalægger jo Loven altsaa: under den dyrest mulige Form for Kommunen skal den være Landbruger. Og hvis saa en Kommune slet ikke kan faa nogen Fæstere! Eller hvis — og det er jo meget muligt, at mange staa tilbageholdende overfor Kommunefæste — hvis der saa ikke melder sig dygtige Folk til denne Opgave, men Folk som nu i Mangel af andet have Lyst til at forsøge, hvordan det er at være Kommunefæster, saa *skal* Kommunen alligevel overdrage disse Folk denne Opgave, og løse de den ikke paa tilfredsstillende Maade, saa bliver det de andre Skatteydere i Kommunen, der komme til at betale Gildet. Saaledes er de ærede Medlemmers Forslag.

Det ærede Medlem for Svinninge — Forslagsstillernes Ordfører forleden om Kommunefæste — udtalte forleden Dag, at man kunde godt være en Tilhænger af Selveje og dog ganske i det smaa og i det stille gøre et Forsøg paa at faa Kommunefæste indført; var der ikke noget i Tanken, sagde det ærede Medlem, ja saa faldt den jo til Jorden af sig selv. Ja, det kunde det ærede Medlem sige forleden Dag, men se, her efter *dette* Lovfor-